

**Varde
Kommune**

Faunaforst v/Steffen R. Bengtsson
"Højbolund"
Vindingvej 7B
DK-8654 Bryrup
(bengtsson@faunaforst.dk)

Teknik og Miljø

Bytoften 2, 6800 Varde

79946800

Tidsbegrænset tilladelse til etablering af et forstyrrelsesfrit område i Klelund Dyrehave af hensyn til ynglende ulv

31-03-2022

Du har på vegne af Klelund ApS og Sofie Kirk Kristiansen, ejer af Klelund Dyrehave, søgt om lov til at afspærre dele af Klelund Dyrehave for publikum i en tidsbegrænset periode for at beskytte ynglende ulve mod unødige forstyrrelser. Dyrehaven ligger både i Vejen og Varde Kommuner.

Jens Martin Reincke Vahl

Direkte tlf.: 79947111

Du skriver i ansøgningen: *"Formålet med Klelund Dyrehave er at give plads og ro til den vilde natur, som ulven er en oprindelig del af. I lighed med andre hjemmehørende arter er ulven derfor velkommen på ejendommen. Dens genindvandring opleves som et bevis på, at det er lykkedes at skabe det ønskede helle for den biologiske mangfoldighed. Klelund vil gerne bidrage til at beskytte dyrene bedst muligt mod unødige forstyrrelser, der ellers potentielt set vil kunne ødelægge deres ynglemuligheder. På baggrund af disse målsætninger kombineret med sidste års positive erfaringer med afspærringsforbuddet i forhold til både ulve og publikum ønskes tilsvarende gentaget i 2022, hvilket er baggrunden for denne henvendelse."*

Journalnr.: 44864/22

Sagsnr.: 22/3062

I august 2020 blev der første gang observeret ulve i dyrehaven, og senere på året blev i alt 3 ulve observeret i området. 2 af dem dannede par og fik hvalpe, der først blev observeret midt i juli måned 2021. Ved hjælp af vildtkameraoptagelser blev i alt mindst 4 hvalpe dokumenteret. I 2021 var det landets eneste kendte kuld, og det første siden 2019, hvor der kom hvalpe i Stråsø Plantage

På nuværende tidspunkt observeres fortsat jævnligt ulv på Klelund, og det forekommer meget sandsynligt, at parret på baggrund af sidste års ynglesucces vil gøre et nyt yngleforsøg samme sted.

I forbindelse med sidste års yngleaktiviteter meddelte Vejen og Varde Kommune i april måned tilladelse til at indføre et adgangsforbud for publikum i udvalgte dele af dyrehaven for at tilgodese ulvenes behov for fred og ro. Tilladelsen løb i første omgang til 1. august, men blev så forlænget til 1. oktober 2021.

Dette tiltag har formodentlig haft afgørende betydning for ulvenes positive yngleresultat. Adgangsforbuddet gjorde det muligt for ulvene at opretholde en forholdsvis uforstyrret dagaktiv adfærd helt frem til forbuddets

Postadresse:

Varde Kommune

Bytoften 2, 6800 Varde

30-03-2022

ophævelse primo oktober måned. I afspæringsperioden bevægede ulvene sig ofte rundt på dyrehavens nordlige hede- og mosearealer, hvor de kunne iagttages på forstyrrelsesfri afstand fra dyrehavens udkigstårn på Agerbækvej, hvilket gav en meget lang række af skovens gæster mange og store naturoplevelser.

Journalnr.: 44864/22
Sagsnr.: 22/3062
Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

I søger derfor om, at et adgangsforbud genindføres for publikum i ulvenes mest oplagte yngleområde under hvalpenes sårbare periode fra 1. april til 1. oktober 2022.

Side 2 / 12

Efter ulvens genindvandring til Danmark skal de danske myndigheder jf. habitatdirektivets artikel 12 stk. 1 sikre, at ulve ikke forsætligt forstyrres, og dette gælder i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer.

Varde Kommune er enige i jeres vurdering af behovet for at beskytte ulvene i yngleperioden og finder derfor grundlag for midlertidigt at forbyde færdsel i de markerede områder efter naturbeskyttelseslovens 27, stk. 1, og kommunen vil derfor ikke modsætte sig afspærringen. Området, der afspærres, har et areal på 425 ha.

Matrikler der berøres af afspærringen i Varde Kommune er:
2d Galstho By, V. Starup og 3g Agerbæk By, Fåborg

Varde Kommunes afgørelse

Varde Kommune afgør hermed i medfør af naturbeskyttelseslovens § 27, stk. 1, at det er forbudt for offentligheden at færdes i det område nord for Agerbækvej i Klelund Dyrehave, som er vist på kortet herunder. Forbuddet gælder i en midlertidig periode fra 1. april 2022 og frem til og med 1. oktober 2022, dog sådan at såfremt der senest den 1. august 2022 ikke er fundet bevis på ynglesucces, skal forbuddet ophøre.

I det følgende omtales også forhold og vilkår, som kun er relevante for den del af Klelund Dyrehave, der er beliggende i Vejen Kommune. Vejen Kommune træffer i dag en tilsvarende afgørelse, og indgrebet i offentlighedens adgang kan bedst beskrives og vurderes ved en gennemgang af de samlede forhold. Det bemærkes i den forbindelse, at Vejen Kommune har besluttet, at området øst for udsigtstårnet skal åbnes fra d. 1. august, da eventuelle hvalpe på dette tidspunkt er fuldt mobile. Man kan derfor efter 1. august igen gå på brandbæltet nord for tårnet.

Det område, der afspærres for publikum, er den nordligste del af dyrehaven (nord for Agerbækvej, cirka 425 ha). Området er markeret med grøn skravering på nedenstående kort. Man må dog færdes til fods og på cykel på skovvejen vist med gul streg.

**Varde
Kommune**

30-03-2022

Journalnr.: 44864/22

Sagsnr.: 22/3062

Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

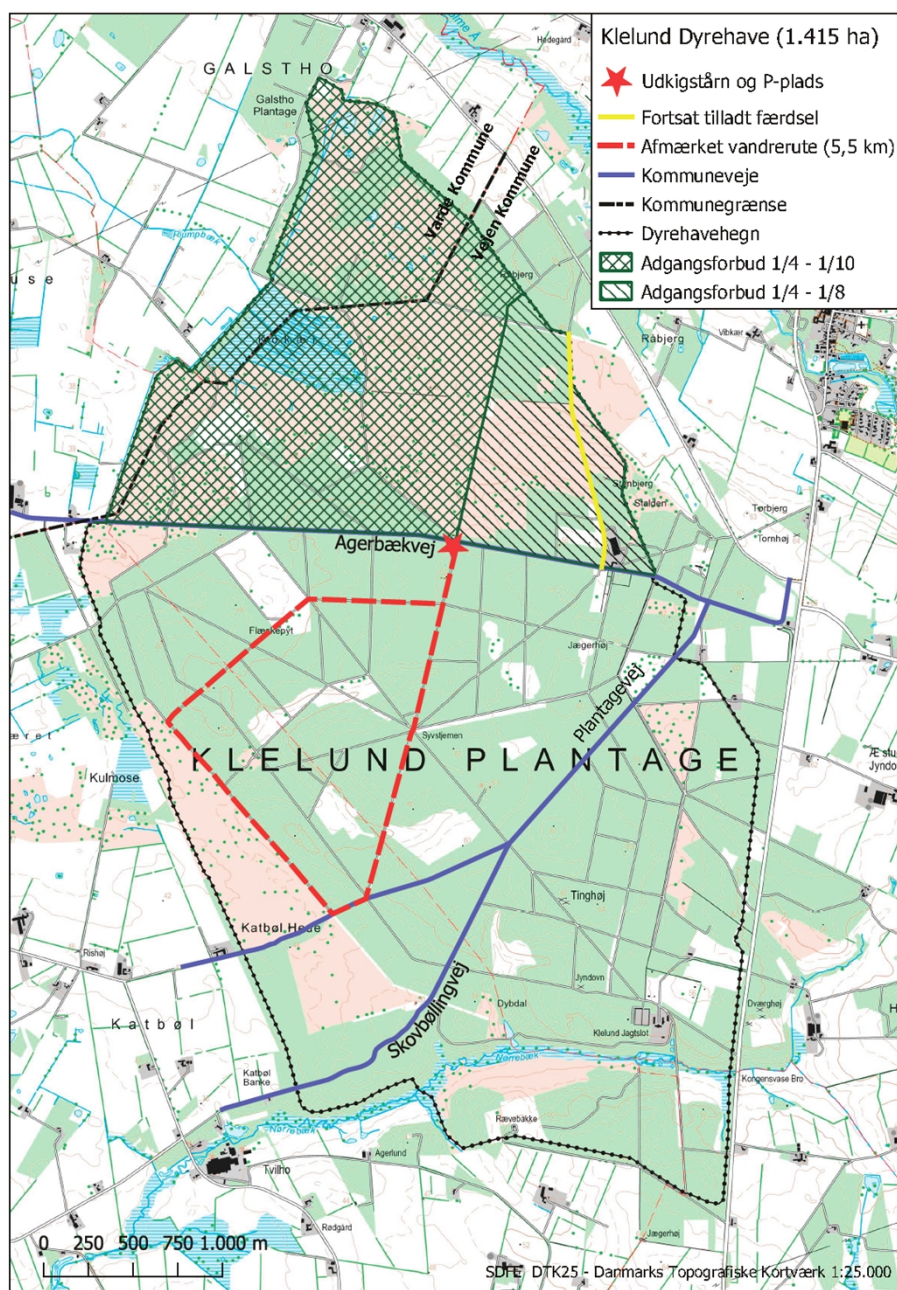
Side 3 / 12

30-03-2022

Journalnr.: 44864/22
Sagsnr.: 22/3062
Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

Side 4 / 12

Kortet viser de områder, hvor ulve skal have fred fra 1. april til hhv. 1. august og 1. oktober 2022 (skraverede områder).

30-03-2022

I området gælder, at grundejerens og myndigheders nødvendige aktiviteter (ejers og ansattes færdsel til/fra bolig og ophold ved boligen, drift, tilsyn, formidling, forskningsmæssige aktiviteter, etc.) dog er undtaget forbuddet. Inklusiv eksterne aktører godkendt af ejer.

Journalnr.: 44864/22
Sagsnr.: 22/3062
Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

Afspærringen gælder ikke for offentlighedens færdsel på skovvejene Agerbækvej, Plantagevej og Skovbøllingvej.

Side 5 / 12

Afgørelsen træffes på vilkår om, at

- Der opsættes skiltning, der oplyser offentligheden om adgangsforbuddet, som beskrevet i ansøgningsmaterialet. Adgangsforbuddet vil også blive offentliggjort på hjemmesiden www.klelund.dk og på kommunens hjemmeside www.varde.dk.
- Skiltenes udformning og placering skal godkendes af Varde Kommune inden opsætning.
- Forbuddet kan udøves fra 1. april 2022, dog først når der er opsat skilte eller anden information i skoven.
- Adgangsforbuddet er gældende fra den 1. april 2022 til den 1. oktober 2022, dog sådan at den østlige del af området genåbner 1. august. Såfremt der senest den 1. august 2022 ikke er fundet bevis på ynglesucces, skal forbuddet ophøre.
- Skiltningen fjernes og området genåbnes senest den 1. oktober 2022.
- Hvis ulven forlader området og grundlaget for lukningen derved bortfalder, skal områderne ligeledes åbnes efter aftale med kommunen.
- Der opsættes en midlertidig markering af en rød rute, som kan benyttes, mens en del af dyrehaven er lukket.
- Den gule sti, hvor det er tilladt at færdes i de lukkede områder, markeres.
- Forbuddet omfatter ikke følgende, idet der ved evt. tilladelser fra grundejerens side skal tages de fornødne hensyn, jf. bl.a. adgangsbekendtgørelsens § 28, stk. 1, nr. 6 samt habitatbekendtgørelsen:
 - Myndighedens aktiviteter i forbindelse med alvorlig person- eller tingsskade eller til afværgelse af nærliggende fare herfor.
 - Videnskabelige- eller forskningsmæssige aktiviteter. Det kræver dog altid forud grundejerens tilladelse, og denne kan stille vilkår.

30-03-2022

- Offentlige myndigheders færdsel i forbindelse med varetagelse af deres administrative opgaver. Hvor myndigheden ikke har umiddelbart hjemmel til aktiviteten, kræver dette altid forud grundejerens tilladelse, og denne kan stille vilkår.

Journalnr.: 44864/22

Sagsnr.: 22/3062

Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

Begrundelse

Varde Kommune har i forbindelse med sagen lagt vægt på,

Side 6 / 12

- at ulveforskere fra Naturhistorisk Museum, Århus har verificeret, at det er korrekt, at ulvene stadig opholder sig i Klelund Dyrehave og at de vurderer, at ulvene vil forsøge at yngle. Forskerne følger ulvene i Klelund i perioden og giver løbende kommunen besked om nyt om ulvene.
- at offentligheden stadig har adgang til en større del af dyrehaven og at der afmærkes en anbefalet rute for at tilgodese publikum.
- at Klelund Dyrehave i dialog med Vejen Kommune og Varde Kommune og på baggrund af anbefalingerne fra ulveforskere har udvalgt hvilke dele af dyrehaven, der skal lukkes for forstyrrelser. Arealerne er udvalgt efter både at give ulvene ro til at yngle og for at give publikum en unik mulighed for – fra udsigtstårnet – at opleve ulvene færdes på de store åbne flader nord for Agerbækvej.
- at befolkningen i medfør af naturbeskyttelseslovens kapitel 4 har ret til at gå og cykle på veje og stier i dyrehaven og til at færdes til fods på lysåbne, uhegnede arealer, der ikke er en integreret del af skoven. Det er fx de større lysåbne hede- og mosearealer i dyrehavens nordligste del.
- at offentlighedens adgang efter naturbeskyttelseslovens §§ 23-24, i medfør af § 27, stk. 1 helt eller delvis kan lukkes for adgang, hvis særlige forhold taler for det. Lukningsreglerne skal administreres restriktivt.
- at på grund af landets tidligere COVID-19-nedlukninger har Klelund som mange andre naturområder gennem lang tid haft væsentligt flere besøgende end normalt. Og det er efterhånden kendt i vide kredse, at der findes gode muligheder for at observere ulve i området. I kombination med sidste års ynglesucces har det medført en tilstrømning af mennesker. Tidligere snedække har påvist, at nogle personer bevidst har forsøgt at følge ulvespor gennem terrænet.
- at rapporten "Ulves sårbarhed over for forstyrrelser i yngletiden" (https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notatet_2020/N2020_40.pdf) beskriver, at den allermest sårbare periode i

30-03-2022

ygletiden er 20. april til 1. juli, og at en tilstrækkelig hensynsperiode er fra 1. april til 1. august. Dette er også begrundelsen for, hvorfor dele af området åbnes efter 1. august 2022

Journalnr.: 44864/22
Sagsnr.: 22/3062
Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

- at en begrundelse for at opretholde et forbud mod færdsel i dele af dyrehaven helt frem til 1. oktober er, at der i medio august 2021 blev observeret en uforstyrret adfærd med aktivitet også om eftermiddagen. Forstyrrelser vil kunne medføre, at døgnrytmen forskydes, så dyrene kun er nataktive. Det vil give mindre antal timer til at søge føde og dermed mindsket chance for overlevelse. Desuden har forskerne flere gange nævnt, at området uden for dyrehaven har en anden landskabsstruktur præget af marker og mindre skove. Hvis ulvene forstyrres, vil de måske blive presset til at forlade dyrehaven og dette er også en risiko i forhold til deres overlevelse.

Side 7 / 12

Der er således lagt vægt på både at give ulvene ro til at yngle og ro i starten af hvalpenes opvækstperiode, samt på at give publikum en unik mulighed for – fra udsigtstårnet – at opleve ulvenes færden på de store åbne flader nord for Agerbækvej. Der har været en massiv publikumsinteresse på grund af ulvene, og det vurderes absolut nødvendigt at forsøge at sikre ro i udvalgte områder af dyrehaven.

Kommunen vurderer i øvrigt, at projektet ikke er i strid med kommuneplanen.

Vurdering af konsekvenser for Natura 2000 og bilag IV- og rødlistede arter

Ulven er en bilag IV-art, og efter ulvens genindvandring til Danmark skal de danske myndigheder jævnfør habitatdirektivets artikel 12 stk. 1 sikre, at ulve ikke forsætligt forstyrres, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer. Denne forpligtelse opfyldes med denne afgørelse.

Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1 har følgende ordlyd:

"Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a), med forbud mod:

- a. alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen.

30-03-2022

- b. forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser ynglepleje, overvintrer eller vandrer.
- c. forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen
- d. forringelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder."

Journalnr.: 44864/22
Sagsnr.: 22/3062
Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

Side 8 / 12

I den sydlige del af dyrehaven – knapt 3 km syd for det område, der afspærres - findes Natura 2000-område nr. 87, Nørrebæk ved Tvilho.

Udpegningsgrundlag for habitatområdet Nørrebæk ved Tvilho (H76)

Naturtyper:	- Blank seglmos (1393) - Søbred med småurter (3130) - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks (3150) - Vandløb med vandplanter (3260) - Våde dværgbuskesamfund med klokkeløng (4010) - Tørre dværgbuskesamfund (heder) (4030) - Tidvis våd eng (6410) - *Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt vand) (7220) - Rigkær (7230) - Stilkeke-krat (9190)
Arter:	- Bæklampret

* Prioriteret naturtype.

Bilag IV-arter

Ud over ulven findes i dyrehaven ynglende bestande af spidssnudet frø. Odder er tidligere observeret i området, men fundene er ikke bekræftet ved Miljøstyrelsens undersøgelser. Det vurderes dog, at Nørrebæk er et sandsynligt levested for odderen.

På baggrund af faglig rapport nr. 635/2007 fra Danmarks Miljøundersøgelser er der desuden fundet vandflagermus, sydflagermus, markfirben, stor vandsalamander og løgfrø inden for det kvadrat på 10x10 km, hvori Klelund Dyrehave ligger. Alle arterne forekommer med stor sandsynlighed i Klelundområdet.

30-03-2022

Kommunen er ikke bekendt med forekomster af andre dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor i eller umiddelbart op til Klelund Dyrehave.

Journalnr.: 44864/22

Sagsnr.: 22/3062

Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

Varde Kommune vurderer, at afspærringen af områderne ikke vil skade nogle af de arter eller naturtyper, som området er udpeget for eller nogle af arterne på habitatbekendtgørelsens bilag IV.

Side 9 / 12

Klagebestemmelser og klagefrist

Vedlagte klagevejledning forklarer, hvad du skal gøre, hvis du ønsker at klage.

Baggrund og gyldighed for afgørelsen

Afgørelsen er givet på baggrund af din ansøgning af 9. marts 2022

Gennem habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, jf. bilag IV er ulv beskyttet mod generelle forsætlige forstyrrelser. Det gælder i særdeleshed i de perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer.

Afgørelsen er truffet efter § 27, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven (lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 med senere ændringer).

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 27, stk. 1 kan kommunalbestyrelsen for private arealer bestemme, at arealer, der er omfattet af lovens §§ 22-26, helt eller delvis lukkes for offentlighedens adgang, hvis særlige forhold taler derfor, herunder hvis det vurderes eller kan forudses, at der vil kunne ske en betydelig forstyrrelse af udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder ved færdslen.

Hvis der bliver klaget over afgørelsen, har dette ikke opsættende virkning for udøvelsen af afgørelsen, hvilket følger af naturbeskyttelseslovens §87, stk. 7.

Afgørelsen er gyldig fra brevets dato til og med d. 1. oktober 2022.

Databeskyttelse

Varde Kommune skal orientere dig om, at vi har modtaget oplysninger om dig, ligesom vi skal give dig en række oplysninger. Se venligst vedlagte.

Hvis du har spørgsmål eller bemærkninger, er du velkommen til at ringe til mig.

30-03-2022

Der er sendt kopi af dette brev til:

Vejen Kommune, att. biolog Inge Lise Møller Jensen (ilmj@vejen.dk).
Danmarks Naturfredningsforening Varde Afdeling v/Merete V. Hansen (dnvarde-sager@dn.dk).
Miljøstyrelsen (mst@mst.dk).
Naturstyrelsen Blåvandshuk, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl (blh@nst.dk).
Dansk Ornitologisk Forening, Varde (varde@dof.dk).
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. (natur@dof.dk).
Dansk Botanisk Forening (dbf.oestjylland@gmail.com).
ARKVEST – Arkæologi Vestjylland, Lundvej 4, 6800 Varde (post@arkvest.dk).
Landboretligt Udvalg, att. Jacob Carl (jca@tellus.dk).
Landboretligt Udvalg, att. Laila Kubel Madsen, Nordre Boulevard 95, 6800 Varde (lkm@lrs.dk).
Sagro, att.: Stine Bundgaard Pedersen (sbp@sagro.dk).
Friluftsrådet (sydvestjylland@friluftsradet.dk).
Ulvetid, formand Ole Petersen – sendt til (ole.bastian@adslhome.dk).
Ulvefrit Danmark – sendt til (info@ulvefritdanmark.dk).

Journalnr.: 44864/22

Sagsnr.: 22/3062

Ref.: Jens Martin Reincke
Vahl

Side 10 / 12

Bilag:

Klagebestemmelser
Databeskyttelse

Med venlig hilsen

Jens Martin Reincke Vahl
biolog

E jerv@varde.dk

Klagebestemmelser og klagefrist

Afgørelsen efter naturbeskyttelsesloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen udløber 4 uger efter d. 1. april 2022, hvor afgørelsen annonceres på Varde Kommunes hjemmeside.

Du klager via Klageportalen, som ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk - typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Varde Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Varde Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Spørgsmål vedrørende gebyr rettes til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som du finder via Nævnenes Hus - www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet på e-mail mfkn@naevneneshus.dk eller til Varde Kommune, Naturcenteret, enten til adressen Bytoften 2, 6800 Varde eller på e-mail til vardekommune@varde.dk. Hvis du sender din anmodning til Varde Kommune, videresendes anmodningen herefter til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis der bliver klaget over afgørelsen, har dette ikke opsættende virkning for udøvelsen af afgørelsen.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsen er bekendtgjort af kommunen eller – i forbindelse med klage – af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Databeskyttelse

Varde Kommune indsamler og behandler oplysninger om dig i forbindelse med behandlingen af din henvendelse eller sag. Varde Kommune har ansvaret for, at dine personoplysninger behandles forsvarligt. Du kan kontakte os på mail vardekommune@varde.dk, telefonnummer 79946800, eller adressen Bytoften 2, 6800 Varde.

Du har ret til at få indsigt i, hvilke oplysninger Varde Kommune behandler om dig, og hvordan de behandles. Du har også ret til at få rettet forkerte oplysninger og at få slettet oplysninger, hvis de ikke længere skal bruges. Endelig har du i nogle tilfælde ret til, at behandlingen af dine oplysninger begrænses.

Vores databeskyttelsesrådgiver kan kontaktes på mail vkdp@varde.dk angående spørgsmål om behandling af oplysninger og om rettigheder i henhold til databeskyttelsesforordningen.

Du kan klage til Datatilsynet over Varde Kommunes behandling af dine personoplysninger på mail dt@datatilsynet.dk eller adressen Borgergade 28, 5., 1300 København K.

[Læs mere om vores behandling af dine persondata på www.vardekommune.dk](http://www.vardekommune.dk)